ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΟ ΦΩΣ

PASSAGE TO THE LIGHT

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΚΟΡΟΣ | CHRISTOS BOKOROS

ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΟ ΦΩΣ
PASSAGE TO THE LIGHT

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ | ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ | ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
MUNICIPAL ART GALLERY | BASILICA OF SAINT MARK | MUNICIPALITY OF HERAKLION

“To the Light” by Christos Bokoros

We welcome Christos Bokoros’ exhibition at the Basilica of Saint Mark as a statement that goes beyond the realm of aesthetics, aspiring to give meaning to the world. With his distinctive visual language, Bokoros brings forth the profundity of the humble and the sacredness of the ephemeral. His art does not describe but reveals. It does not narrate but evokes. His works give substance to absence, transforming the insignificant into the monumental. Through his austere palette and dedication to the perishability of materials, he constructs an imagery where light is not merely a natural phenomenon but an existential reminder.

The Basilica of Saint Mark is a fitting venue for the exhibition. Bearing the weight of its cultural journey, this historic monument highlights the enduring quest for light throughout the ages. The dialogue between the artwork and the space reveals new dimensions, shaping an experience that transcends the boundaries of visual perception.

Through initiatives and support for efforts that help shape the city’s cultural fabric, the Municipality of Heraklion strives to foster a fruitful dialogue between community and creators. This exhibition is not merely a visual proposal but a challenge to redefine our relationship with art and the world.

We extend our heartfelt gratitude to Christos Bokoros for his generous contribution, as well as to all those who made this exhibition a reality.

We invite our fellow citizens, as well as the city’s visitors, to immerse themselves in this experience, to venture into the passage to the light proposed by the artist, enriching both their inner lives and the shared experiences that define us.

ALEXIS KALOKAIRINOS
Mayor of Heraklion

«Στο φως» του Χρήστου Μποκόρου

Υποδεχόμαστε την έκθεση του Χρήστου Μποκόρου στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου ως μια κατάθεση που δεν περιορίζεται στο αισθητικό πεδίο, αλλά διεκδικεί μια συμβολή στη νοηματοδότηση του κόσμου. Ο Μποκόρος, με τη χαρακτηριστική του εικαστική γραφή, αναδεικνύει το βάθος του ταπεινού, την ιερότητα του εφήμερου. Η τέχνη του δεν περιγράφει, αλλά αποκαλύπτει. Δεν αφηγείται, αλλά υποβάλλει. Τα έργα του δίνουν υπόσταση στην απουσία, μεταβάλλοντας το ασήμαντο σε μνημειακό. Με τη λιτή του παλέτα και την αφοσίωσή του στη φθαρτότητα των υλικών, συγκροτεί μια εικονοποιία όπου το φως δεν είναι μόνο φυσικό φαινόμενο, αλλά υπαρξιακή υπόμνηση.

Η επιλογή της Βασιλικής του Αγίου Μάρκου ως χώρου φιλοξενίας είναι κατάλληλη. Το ιστορικό μνημείο, με τη βαρύτητα της πολιτιστικής του διαδρομής, αναδεικνύει την επίμονη στο πέρασμα του χρόνου αναζήτηση του φωτός. Η συνομιλία του έργου με τον χώρο αποκαλύπτει νέες διαστάσεις, συγκροτώντας μιαν εμπειρία που υπερβαίνει τα όρια της εικαστικής θέασης.

Ως Δήμος Ηρακλείου, αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες και στεκόμαστε αρωγοί σε προσπάθειες που συνδιαμορφώνουν τον πολιτιστικό ιστό της πόλης, επιδιώκοντας την ανάπτυξη ενός γόνιμου διαλόγου μεταξύ της κοινότητας και των δημιουργών. Η παρούσα έκθεση δεν αποτελεί μια απλή εικαστική πρόταση, αλλά μια πρόκληση επαναπροσδιορισμού της σχέσης μας με την τέχνη και τον κόσμο.

Ευχαριστούμε θερμά τον Χρήστο Μποκόρο για την ευγενή προσφορά του, καθώς και όλους όσους συνετέλεσαν στην πραγματοποίηση αυτής της έκθεσης.

Καλούμε τους συμπολίτες μας, αλλά και τους επισκέπτες της πόλης, να βιώσουν την εμπειρία, να τολμήσουν το πέρασμα στο φως που προτείνει ο ζωγράφος, να πλουτίσουν τη εσωτερική τους ζωή και τα κοινά βιώματα που μας προσδιορίζουν.

ΑΛΕΞΗΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ
Δήμαρχος Ηρακλείου

With great pleasure, the Municipal Art Gallery of Heraklion welcomes the exhibition "Passage to the Light" by Christos Bokoros at the Basilica of Saint Mark.

Christos Bokoros' painting, deeply rooted in materiality yet infused with the clarity of light, is not merely displayed in this emblematic space—it partakes in its history.

Through 57 new and previous works, the artist charts a path of light, memory, and inner exploration, transforming the monument into an active interlocutor, an open space of dialogue where the transient and the eternal coexist. Humble materials, such as wood and fabric, become bearers of meaning, while shadows and luminous flashes on their surfaces reveal a world where the visible meets the intangible. The artist harnesses the power of color and texture, revealing art's ability to regenerate and illuminate the deepest aspects of human existence.

We extend our heartfelt gratitude to Christos Bokoros for his artistic presence in Heraklion, which, I am certain, will be remembered as one of the city's most significant cultural events.

We also thank Eleftheria Deko, whose sublime lighting design illuminates the Basilica of Saint Mark, the inspired curator of the exhibition, Giorgos Mylonas, and all those who contributed to making this remarkable exhibition a reality.

Christos Bokoros' visual narrative at the Basilica of Saint Mark invites us into a unique emotional experience—through our own personal *passage to the light*.

RENA PAPADAKI-SKALIDI
Deputy Mayor of Culture

Works of art tell stories... They narrate and communicate the artist's message to the public. They do not always require lighting, but when they do, it must hear this message and underline it. To achieve this, the lighting designer observes the details of texture, color, volume, and chiaroscuro, but above all, he/she must set aside his/her personal preferences and obey to the needs of the artwork. To light a work of art is to highlight it, respectfully honoring its aesthetics and artistic value while also enhancing its power to evoke emotion. Whether in a fleeting glance or an in-depth observation born of admiration, the encounter between the viewer and the artwork always leaves its mark on our consciousness, our thoughts, our emotions, and our soul. 'Intelligent' lighting, with its discreet presence, serves precisely this connection—this interaction.

ELEFTHERIA DEKO

Με ιδιαίτερη χαρά η Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου υποδέχεται την έκθεση «Πέρασμα στο φως» του Χρήστου Μποκόρου στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου.

Η ζωγραφική του Χρήστου Μποκόρου, γειωμένη στην ύλη και ταυτόχρονα ποτισμένη από τη διαύγεια του φωτός, έρχεται στον εμβληματικό αυτό χώρο όχι απλώς για να εκθέσει, αλλά για να μεταλάβει την ιστορία του.

Με τα 57 νέα και παλαιότερα έργα του, ο καλλιτέχνης δημιουργεί μια διαδρομή φωτός, μνήμης και εσωτερικής αναζήτησης, μεταμορφώνοντας το μνημείο σε ενεργό συνομιλητή, σε έναν ανοιχτό χώρο διαλόγου, όπου το φθαρτό και το αιώνιο συνυπάρχουν. Ταπεινά υλικά, όπως το ξύλο και το ύφασμα, μετατρέπονται σε φορείς νοήματος, ενώ οι σκιές και οι φωτεινές εκλάμψεις στις επιφάνειές τους αποκαλύπτουν έναν κόσμο όπου το ορατό συναντά το άυλο. Ο καλλιτέχνης αξιοποιεί τη δύναμη του χρώματος και την υφή, αναδεικνύοντας την ικανότητα της τέχνης να αναγεννά και να φωτίζει τις πιο βαθιές πλευρές της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ευχαριστούμε τον Χρήστο Μποκόρο για το εικαστικό του πέρασμα στο Ηράκλειο, που είμαι βέβαιη πως θα καταγραφεί ως ένα από τα κορυφαία πολιτιστικά γεγονότα της πόλης μας.

Ευχαριστούμε επίσης την Ελευθερία Ντεκώ, που υπογράφει τον μυσταγωγικό φωτισμό στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου, τον εμπνευσμένο επιμελητή της έκθεσης Γιώργο Μυλωνά, καθώς και όλους όσοι συνέβαλαν στην υλοποίηση αυτής της ξεχωριστής έκθεσης.

Η εικαστική αφήγηση του Χρήστου Μποκόρου στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου μας καλεί σε μια μοναδική εμπειρία συναισθημάτων μέσα από το προσωπικό μας *πέρασμα στο φως*.

ΡΕΝΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ-ΣΚΑΛΙΔΗ
Αντιδήμαρχος Πολιτισμού

Τα έργα τέχνης αφηγούνται... Αφηγούνται κι επικοινωνούν το μήνυμα του καλλιτέχνη στο κοινό. Ο φωτισμός τους δεν είναι πάντα απαραίτητος, ωστόσο, όταν υπάρχει, οφείλει να αφουγκραστεί αυτό το μήνυμα και να το τονίσει. Προκειμένου να το πετύχει αυτό, ο μελετητής φωτισμού παρατηρεί τις λεπτομέρειες της υφής, του χρώματος, του όγκου, της φωτοσκίασης, αλλά κυρίως οφείλει να απεκδυθεί τα προσωπικά του «θέλω» και να υπακούσει σε ό,τι απαιτεί το έργο. Ο φωτισμός ενός έργου τέχνης σκοπό έχει να το αναδείξει, τιμώντας την αισθητική και την καλλιτεχνική του αξία με απόλυτο σεβασμό και να ενισχύσει τη δύναμη της τέχνης να συγκινεί. Είτε σε μια σύντομη αλληλεπίδραση, μια φευγαλέα ματιά, είτε σε μια ενδελεχή παρατήρηση, αποτέλεσμα θαυμασμού, η συνάντηση του θεατή με το έργο τέχνης αφήνει πάντα το αποτύπωμά της στη συνείδηση, τη σκέψη, στο συναίσθημα και την ψυχή μας. Ο «έξυπνος» φωτισμός, με τη διακριτική του παρουσία αυτή τη σύνδεση, αυτή την αλληλεπίδραση είναι που υπηρετεί.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΝΤΕΚΩ

"I hadn't seen much painting while growing up in the countryside, in Agrinio. The only real painting that compelled me to stand in reverence back then was the murals in ancient churches and the icons my father showed me as we visited the monuments of our land," writes Christos Bokoros, recognizing in these first images his first gaze upon art.

Although he studied law, his metaphysically inclined temperament led him to devote himself to painting, believing that art is not concerned with current reality but with eternity. He perceives it as a vow, a kind of materialized, tangible prayer—an exercise in discipline and contemplative focus. As he says, "art must be, at least for its creators, an act of purification. Through manual devotion, we perceive the immaterial. Like a sacred offering."

For the artist, the candle symbolizes the very act of painting, the ultimate emblem of light. Its flickering flame is likened to the struggle between light and darkness. There is no light without darkness, nor darkness without light (Gaston Bachelard, after all, interprets fire as the primordial symbol of transformation: it burns and creates, destroys and renews).

Painting, too, is a human device—a way of representing, through light and shadow, the unrepresentable aspects of both the external world and the inner self, taking the place of the third dimension. If in the candle the painter found the means to render the moment as an archetypal image, an event as an idea, then in the monumental space of the Venetian Basilica he was able to communicate his vision of what he perceives as sublime and inaccessible.

Images from antiquity to modernity preoccupy Bokoros as representations of the inaccessible, whether figurative or not. In any case, he does not believe in the non-figurative. "Everything represents something, because if it doesn't—if we don't recognize something in its image—then it simply doesn't exist," he explains. Through Tsarouchis and, further back, through his mentor Kontoglou, he sought a thread connecting the Fayum portraits of Egypt, ancient painting, religious icons—everything that has been handed down to us.

In the Basilica of Saint Mark one can find a condensed retrospective—beginning with an early series on the olive tree from 1993—, and also witness the artist's transition to more Doric compositions, culminating in the exaltation of his very materials. Old cloths, aged wood, fragments of tin and iron take on an increasingly significant role in his latest works, representing what painting once masterfully revealed. Now, painting itself becomes an accompaniment—if

«Δεν είχα δει πολλή ζωγραφική εκεί στην επαρχία που μεγάλωνα, στο Αγρίνιο. Η μόνη πραγματική ζωγραφική που με ανάγκαζε τότε να στέκομαι σεβαστικά ήταν οι τοιχογραφίες των αρχαίων ναών και οι εικόνες που μου 'δειχνε ο πατέρας μου γυρίζοντας στα μνημεία του τόπου», γράφει ο Χρήστος Μποκόρος, αναγνωρίζοντας σε αυτές τις πρώτες εικόνες το παρθενικό βλέμμα στην τέχνη.

Παρότι σπούδασε νομικά, η μεταφυσικής ροπής ιδιοσυγκρασία του τον έκανε να αφιερωθεί στη ζωγραφική, με την πίστη ότι η τέχνη δεν ασχολείται με την τρέχουσα πραγματικότητα, αλλά με την αιωνιότητα. Ο ζωγράφος την αντιλαμβάνεται ως τάμα, ένα είδος υλικής, έμπρακτης ευχής, ως άσκηση πειθαρχίας, στοχαστικής αυτοσυγκέντρωσης. Η τέχνη, καθώς λέει, «πρέπει να είναι, τουλάχιστον για τους δημιουργούς της, πράξη εξαγνιστική. Με τη χειρωνακτική προσήλωση αντιλαβαίνουμε το αχειροποίητο. Σαν αντίδωρο».

Την ίδια τη ζωγραφική πράξη ο δημιουργός τη συμβολοποιεί στο κερί, κατεξοχήν σύμβολο του φωτός. Το τρεμόπαιγμα της φλόγας παρομοιάζεται με την πάλη ανάμεσα στη φλόγα και το σκοτάδι. Δεν υπάρχει φως χωρίς σκοτάδι, ούτε σκοτάδι χωρίς φως (ο Γκαστόν Μπασλάρ διαβάζει τη φωτιά ως το αρχέγονο σύμβολο του μετασχηματισμού: καίει και δημιουργεί, φθείρει και ανανεώνει).

Και η ζωγραφική είναι ένα τέχνασμα του ανθρώπου να αναπαριστά, με φως και σκιά, το αναναπαράστατο του περιβάλλοντος και του ενδότερου κόσμου, υποκαθιστώντας την τρίτη διάσταση με μιαν άλλη. Αν στο κερί ο ζωγράφος κέρδισε τη δυνατότητα να αποδίδει το στιγμιότυπο ως αρχέτυπη εικόνα, το συμβάν ως ιδέα, στον μνημειακό χώρο της ενετικής Βασιλικής μπόρεσε να κοινωνήσει το όραμά του γι' αυτό που θεωρεί υψηλό και απρόσιτο.

Από την αρχαιότητα έως τη νεωτερικότητα, οι εικόνες απασχολούν τον Μποκόρο ως απόδοση του απρόσιτου, είτε παραστατική είτε όχι. Έτσι κι αλλιώς, δεν πιστεύει στο *μη παραστατικό*. «Όλα κάτι αναπαριστούνε, διότι αν δεν το κάνουν, αν δεν αναγνωρίζουμε δηλαδή στην εικόνα τους κάτι, απλώς δεν υπάρχουν», μου εξηγεί. Μέσω του Τσαρούχη και πιο πίσω, μέσω του δασκάλου Κόντογλου, αναζήτησε ένα νήμα ανάμεσα στα φαγιούμ πορτρέτα της Αιγύπτου, στην αρχαία ζωγραφική, στις βυζαντινές εικόνες, σε ό,τι μας έχει παραδοθεί.

Στην εκκλησία του Αγίου Μάρκου μπορεί κανείς να βρει συμπυκνωμένη μια αναδρομή —με πιο παλιά μια ενότητα έργων για την ελιά από το 1993—, αλλά και να διακρίνει ένα πέρασμα του ζωγράφου σε συνθέσεις πιο «δωρικές», που φτάνουν στην αποθέωση των ίδιων του των υλικών. Παλιά πανιά, παλιά ξύλα, κομμάτια από λαμαρίνα και σίδηρο αποκτούν στα τελευταία του έργα όλο

not entirely replaced by matter. (For example, the attentive viewer will notice golden nail heads transforming into stars in the darkness.)

In the Basilica, the light within his paintings—both old and new—plays a dual, paradoxical role: it both grants verisimilitude to the depicted objects and undermines it. At first glance, the light serves the realism of the image; upon closer inspection, it challenges it. Though it seemingly constructs an empirical space governed by visual rules, a more careful look reveals that the sources of light are not always justifiable, shadows do not always fall in the expected direction, and the brightness of an object does not necessarily align with the intensity of the light source. At times, certain objects glow more than they should, while others remain in deeper shadow than their surroundings would suggest. This subversion of realism—through light and through the texture of his materials—creates a sense of unfamiliarity, allowing the image to function in a more impactful way than digital or photographic realism ever could.

However, the exhibition at the Basilica of Saint Mark is not merely a return to the artist's roots. The church is, above all, the ideal space to serve the sense of *community* that the painter so often speaks about. He perceives painting as a 'path to self-knowledge', a tool for understanding oneself. But what does that mean? It means reclaiming an identity—not in isolation, but in relation to others, to our surroundings, to those we address, who are the mirror in which we recognize ourselves. It is not about individual features; it is about an *ideal collectivity*, a shared community.

In the evocative space of the Basilica, the communal element becomes the very act of painting. In an era of mass-produced, algorithm-generated images, painting frees itself from a sterile, imitative role, reoriented toward spiritual pursuits.

Even the painting process itself—the fact that Bokoros often paints directly with his hands—emphasizes the handmade nature of the works in the exhibition. In a way, his paintings seem to emerge from the timeless images he first encountered as a child in Agrinio. The old, repurposed surfaces already bear the marks of time, the persistent traces of anonymous touches, and it is as if they reciprocate his touch as he paints them. As he puts it: "I imagine around my works a primordial command, an invisible aura whispering, 'Touch them—these works need your contact.' Without other people, I believe my works have no meaning."

The viewer of a work of art is not called upon to decipher a preordained meaning drawn from some interpretative attempt, but rather to participate in the birth of meaning as a co-creator. This is why a work of art—unlike a scientific discovery—does not (and should not) hold the same meaning for everyone.

In this sense, every artwork is inherently *symbolic*, for it is only through the contribution of the viewer that it becomes complete and fully realized. Paul

και μεγαλύτερο ρόλο, αναπαριστώντας αυτό που η ζωγραφική με τόση μαστοριά φανέρωνε. Τώρα η ζωγραφική γίνεται παρακολούθημα, όταν δεν αντικαθίσταται από την ύλη (για παράδειγμα, ο προσεκτικός θεατής θα αναγνωρίσει χρυσές μύτες καρφιών που γίνονται αστέρια στο σκοτάδι).

Στη Βασιλική, το φως μέσα στους πίνακές του —παλιούς και σύγχρονους— επιτελεί έναν διπλό, αντιφατικό ρόλο: προσφέρει αληθοφάνεια στα εικονιζόμενα πράγματα και συγχρόνως την υπονομεύει. Σε πρώτη ανάγνωση εξυπηρετεί τον ρεαλισμό της εικόνας, σε δεύτερη τον αντιμάχεται. Ενώ φαινομενικά δημιουργεί έναν εμπειρικό χώρο, στον οποίον ισχύουν οι κανόνες της οπτικής, σε μια προσεκτικότερη ματιά, οι πηγές του φωτός δεν μπορούν πάντοτε να δικαιολογηθούν, οι σκιές δεν πέφτουν πάντοτε προς την αναμενόμενη κατεύθυνση, η φωτεινότητα των πραγμάτων δεν εναρμονίζεται με την ένταση της φωτεινής πηγής, αλλά ενίοτε κάποια αντικείμενα λάμπουν περισσότερο από όσο θα έπρεπε, ενώ κάποια άλλα μένουν περισσότερο σκιασμένα από όσο θα τους ταίριαζε. Αυτή η υπονόμευση του ρεαλισμού μέσω του φωτός, μα κι από τη ματιέρα των υλικών του, προκαλεί μια αίσθηση ανοίκειου που επιτρέπει στην εικόνα να λειτουργήσει με τρόπο πιο επιδραστικό από ό,τι μπορεί να καταφέρει ο ψηφιακός ή φωτογραφικός ρεαλισμός.

Όμως η έκθεση στον ναό του Αγίου Μάρκου δεν είναι μόνον επιστροφή στις καταβολές του ζωγράφου. Είναι ο κατεξοχήν χώρος που υπηρετεί το αίσθημα «κοινότητας» για το οποίο μιλά συχνά ο δημιουργός. Αισθάνεται τη ζωγραφική ως μία «οδό αυτογνωσίας», είναι το εργαλείο για να γνωρίσει τον εαυτό. Ανακτά κανείς ένα πρόσωπο, μια ταυτότητα, όχι στο κενό, αλλ' απέναντι στους άλλους, μέσα στο περιβάλλον, ανάμεσα σε αυτούς στους οποίους απευθυνόμαστε και είναι ο καθρέφτης στον οποίο αναγνωρίζουμε τον εαυτό μας. Δεν έχει να κάνει με πρόσωπα, αλλά με μια ιδανική συλλογικότητα, μια *κοινότητα*.

Στον υποβλητικό χώρο της εκκλησίας, κοινοτικό στοιχείο γίνεται η ζωγραφική πράξη. Σε μια εποχή διάδοσης και μαζικοποίησης της παραγωγής αυτόματων εικόνων από τον αλγόριθμο, η ζωγραφική απελευθερώνεται από έναν στείρο μιμητικό ρόλο και προσανατολίζεται ξανά σε στόχους πνευματικούς.

Ακόμη και η ίδια η διαδικασία της ζωγραφικής —το γεγονός ότι ο Μποκόρος ζωγραφίζει πολλές φορές απευθείας με τα χέρια— υπογραμμίζει το χειροποίητο της έκθεσης. Κατά μια έννοια, οι εικόνες του μοιάζουν βγαλμένες από τις άχρονες παραστάσεις που πρωτοαντίκρισε στο Αγρίνιο ως παιδί. Οι παλιές χρησιμοποιημένες επιφάνειες έχουν ήδη πάνω τους τον χρόνο και τα επίμονα ίχνη άγνωστων αγγιγμάτων κι είναι σαν να του ανταποδίδουν το άγγιγμα όταν τις ζωγραφίζει. Λέει ο ίδιος χαρακτηριστικά: «Φαντάζομαι γύρω από τα έργα μου μιαν αρχέγονη επιταγή, μιαν αόρατη αύρα να λέει: "αγγίξτε τα, τα έργα έχουν ανάγκη την επαφή σας". Χωρίς άλλους ανθρώπους νομίζω ότι δεν έχουν νόημα τα έργα».

Ο αποδέκτης του έργου τέχνης δεν καλείται να κατανοήσει το αποκεκαλυμμένο νόημα κάποιας ερμηνευτικής απόπειρας, αλλά να μετάσχει στη

Evdokimov, emphasizing the crucial role of symbols in art, once pertinently remarked that if a work is not *symbolic* (from the Greek "*symbállō*," meaning to bring together), then it is diabolical (from "*diabállō*," meaning to divide).

Art, however, requires a particular stance to function—it demands that we perceive the world through a different gaze and spirit. It offers an alternative way of contemplation, a "poetic" approach to engaging with reality. Just as a note in the margins of a book can "illuminate" the meaning of its lines, so too can a corner evocatively lit by Eleftheria Deko serve as a device that compels us to experience the painter's work—not from the solid security of a pew, but from the precarious perch of a swing.

The painter does not aspire to be a lay preacher proclaiming the Resurrection of God. He is acutely aware that one must tread carefully, that we should not speak too readily of things that transcend us.

In the Basilica of Saint Mark, Bokoros shared a personal journey of *initiation*. Alongside the offerings of bread, wine, and oil, he brought forth the fruits of an Eden, seeking to show that transcendence does not involve a *rare* experience of some mysterious event beyond logic. Rather, it is about dwelling *daily* in a state that surpasses reason and limitation. It is about living in the *beyond* much like we live in the *here and now*.

"Sacredness is not a condition of the world but a stance toward it," he explains. "It is a perception that requires reverence—a willingness to *receive*. It means sacrificing certainty, relinquishing the self-sufficiency that familiarity provides, in order to cultivate a relationship with the unfamiliar, the unknown, the unseen." This awareness of one's relationship with the world is what Bokoros understands as sacredness. This sense guided his mapping of the works on display in the monument.

Like Prometheus' fire, like the flickering flame in the depths of the church, the light that art casts is the negation of nothingness; a fissure in human certainty, a reminder that the spirit is not confined to matter but transforms it—turning it into a window to the infinite. Thus, in the sacred space of the Basilica, Christos Bokoros' "luminous gash" emerges—like a distinct phrase amid the roar of a tempest, like a lightning bolt in the darkness.

GEORGE MYLONAS
Art historian - Curator of the exhibition

γέννηση ενός νοήματος ως συν-δημιουργός. Γι' αυτό και το έργο τέχνης —σε αντίθεση με μια επιστημονική ανακάλυψη— δεν έχει (ούτε οφείλει να έχει) το ίδιο νόημα για όλους. Υπ' αυτή την έννοια, κάθε έργο τέχνης είναι κατ' ουσίαν *συμβολικό*, διότι μονάχα με τη συμβολή του αποδέκτη του ολοκληρώνεται και πραγματώνεται. Ο Πωλ Ευδοκίμωφ, θέλοντας να υπογραμμίσει την κρισιμότητα της συμβολικής διάστασης στην τέχνη, παρατηρούσε ευφάνταστα ότι αν το έργο δεν είναι συμβολικό (από το συμ-βάλλω) τότε είναι διαβολικό (από το δια-βάλλω).

Η τέχνη όμως για να λειτουργήσει απαιτεί μιαν ιδιαίτερη στάση, απαιτεί ν' αντιμετωπίζεις τον κόσμο με διαφορετικό βλέμμα και πνεύμα. Η τέχνη συνιστά έναν διαφορετικό τρόπο ενατένισης, έναν «ποιητικό» τρόπο προσέγγισης του κόσμου. Όπως στο περιθώριο ενός βιβλίου μια σημείωση «φωτίζει» το περιεχόμενο των γραμμών, μια γωνιά φωτισμένη υποβλητικά από την Ελευθερία Ντεκώ λειτουργεί ως τέχνασμα για να δούμε το έργο του ζωγράφου όχι από την ασφάλεια του στασιδιού, αλλά από το μετεώρισμα μιας κούνιας.

Ο ζωγράφος δεν φιλοδοξεί να μείνει ως λαϊκός ιεροκήρυξ ομιλών περί Αναστάσεως του Θεού. Έχει συνείδηση ότι πρέπει να προσέχουμε, να μην πολυμιλάμε για πράγματα που μας υπερβαίνουν.

Στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου ο Μποκόρος μοιράστηκε μια προσωπική πορεία *μύησης*. Μαζί με το πρόσφορο, το κρασί και το λάδι, προσκόμισε τους θησαυρούς μιας γης ανέγγιχτης, θέλοντας να δείξει ότι υπερβατική εμπειρία δεν είναι το να σου συμβεί *κάποτε* τούτο ή εκείνο το μυστηριώδες, το απολύτως ξένο προς τη λογική, και τα παρόμοια. Είναι το να ζεις *καθημερινά* μέσα στο κλίμα αυτό του επέκεινα της λογικής και των ορίων. Είναι το να ζεις στο *επέκεινα* με τον ίδιο περίπου τρόπο με τον οποίο ζεις στο *ενθάδε*.

«Η ιερότητα δεν είναι κατάσταση του κόσμου, αλλά μια στάση του ανθρώπου απέναντί του, μια αντίληψη που προαπαιτεί ευλάβεια, να είναι δηλαδή κανείς ανοιχτός να λάβει, ώστε, θυσιάζοντας τη βεβαιότητα και την όποια αυτάρκεια του εξασφαλίζει το οικείο, να αξιώνει μια σχέση με το ανοίκειο, το ξένο, το αόρατο.» Τη συνείδηση αυτής της σχέσης με τον κόσμο ο Μποκόρος την αντιλαμβάνεται ως ιερότητα και με το αίσθημα αυτό σχεδίασε την πορεία των έργων του μες στο μνημείο.

Όπως η φωτιά του Προμηθέα, όπως η φλόγα που τρεμοπαίζει στον μυχό της εκκλησίας, το φως που χαράζει η τέχνη είναι η άρνηση του μηδενός, μια ρωγμή στη βεβαιότητα του ανθρώπου, η υπόμνηση ότι το πνεύμα δεν εγκλωβίζεται στην ύλη, αλλά τη μεταποιεί, την κάνει παράθυρο προς το άπειρο. Έτσι προβάλλει στο ιερό της Βασιλικής η «φωτεινή χαρακιά» του Χρήστου Μποκόρου: σαν μια έναρθρη φράση στον σάλαγο της τρικυμίας, σαν κεραυνός μες στο σκοτάδι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ
Ιστορικός τέχνης - Επιμελητής της έκθεσης

passage to the light | a retrospective to the future

Thirty-something years ago, at a time when I was still struggling through my apprenticeship in reality—learning to paint what I saw, the visible—temptations of the invisible began to beckon me. I had finished art school, and it was now up to me alone to decide what to do. I painted. In other words, I manipulated darkness to render light. What else, after all, is painting? Drawing and colors, shadow and light. But what light? What is light? Is it merely tones and shades? Is that enough? Is light simply a trick to convey the image of the world? A chromatic quality, a tonal gradation, a plastic value? An achievement? Or is light itself the true pursuit? A deeper necessity, a phototropism, a path, a direction.

"See the light, you hear? Don't lose sight of the light." This repeated paternal admonition became my enduring legacy. Ever since, kneeling in the darkness, I have been searching for light. "Light is not a goal," he would say. "If you stare directly at the sun, you'll go blind. If you try to touch the fire, you'll melt. Like Icarus, you'll fall, you'll burn. Your art is useless, your craft is vain if you cannot protect yourself. The necessity is not to reach the light, but to be illuminated—to see what is happening around you, to bring order to the disorderly, to gather yourself, to *become* light, transparent, enlightened—so you may be saved."

But how can you understand fire if you don't touch it and burn? How can you truly feel the light of the sun if you don't look straight at it and go blind? Conflicting thoughts but I surrendered—how could I not?—to the temptations of the invisible.

In *The Parable of the Olive Tree* (1993), I sought to depict its ultimate offering—the immaterial essence—the leaf-shaped flame that surrenders its oil to the vigil lamps.

In *The Offering* (1997), I sought to convey another kind of material spirituality—flesh and blood in another form: bread, oil, and wine. "The Spirit blows where it wishes, and you hear its sound, but you do not know where it comes from or where it goes."

In *The Impassable Forest* (2004), I sought to turn the dark shadow of a human body into an illuminated one. I reached out to grasp the fire, only to seize burning coal—hot, black, and searing with pain. There, from within the forest, I saw for the first time the *passage to the light*.

πέρασμα στο φως | μια αναδρομή ώς το μέλλον

Τριάντα κάτι χρόνια πριν, την εποχή που παιδευόμουν ακόμη στη μαθητεία του πραγματικού, να μάθω να ζωγραφίζω αυτό που έβλεπα, το ορατό, άρχισαν να μου γνέφουν πειρασμοί του αόρατου. Είχα τελειώσει με τη σχολή καλών τεχνών κι έπρεπε πια ν' αποφασίσω μόνος τι θα κάνω. Ζωγράφιζα. Διαχειριζόμουν δηλαδή το σκοτάδι για ν' αποδώσω φως. Τι άλλο είναι άλλωστε η ζωγραφική; Σχέδιο και χρώματα, σκιά και φως. Αλλά ποιο φως; Τι είναι το φως; Τόνοι μονάχα κι αποχρώσεις; Αρκεί αυτό; Είναι άραγε το φως ένα τέχνασμα μόνο για ν' αποδοθεί η εικόνα του κόσμου; Μια χρωματική ποιότητα, μια τονική βαθμίδα, μια πλαστική αξία; Ένα επίτευγμα; Ή μήπως ζητούμενο είναι το ίδιο το φως; Μια ανάγκη υπέρτερη, φωτοτροπισμός, μια οδός, ένας προσανατολισμός.

«Το φως να βλέπεις, ακούς; Μη χάνεις απ' τα μάτια σου το φως.» Αυτή η επαναλαμβανόμενη πατρική παραίνεση μου έμεινε παρακαταθήκη οριστική. Έκτοτε, γονατισμένος στο σκοτάδι, γυρεύω φως. «Δεν είναι στόχος», μου 'λεγε, «το φως. Αν κοιτάξεις κατάματα τον ήλιο, θα τυφλωθείς, αν πας ν' αγγίξεις τη φωτιά, θα λιώσεις, σαν τον Ίκαρο θα πέσεις, θα καείς. Άχρηστη η τέχνη σου και μάταιη η μαστοριά σου αν δεν μπορείς να φυλαχτείς. Ανάγκη δεν είναι να το φτάσεις αλλά να φωτιστείς, να δεις τι γίνεται τριγύρω σου, να συμμαζέψεις τ' ασυμμάζευτα, να συμμαζευτείς κι εσύ, να γίνεις φως, διάφανος, φωτισμένος να σωθείς.»

Αλλά πώς να καταλάβεις τη φωτιά αν δεν την αγγίξεις να καείς; Πώς να νιώσεις το φως του ήλιου αν δεν τον κοιτάξεις κατάματα να τυφλωθείς; Δίβουλες σκέψεις, αλλά ενέδωσα —και πώς να κάνω αλλιώς;— στους πειρασμούς του αόρατου.

Στην *Παραβολή της ελιάς* (1993), θέλησα να παραστήσω το ύστατο προϊόν της, την άυλη υπόσταση, τη φυλλόσχημη φλόγα που αποδίδει το λάδι της στα λαδοκάντηλα.

Στην *Προσφορά* (1997), μια άλλη υλική πνευματικότητα ν' αποδοθεί, σάρκα και αίμα εν ετέρα μορφή, άρτος και λάδι και κρασί, *τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει*.

Στο *Αδιάβαστο δάσος* (2004), είπα να κάνω τη σκοτεινή σκιά του ανθρώπου φωτισμένη και πάω να πιάσω τη φωτιά και πιάνω κάρβουνο καυτό και μαύρο και πονάει. Εκεί, μέσ' απ' το δάσος, είδα πρώτη φορά το *πέρασμα στο φως*.

In *The Bare Essentials* (2013), a luminous gash—a half-open door— a purification, soap and water to make ourselves presentable, a pure white towel to restore a clear face to the relentless mirror staring back at us.

Then, a heap of beeswax candles, slender votive tapers, undying flames—days and nights of multicolored darkness illuminated. Painted and unpainted at once, matter touched, its decay alive.

And now the time has come—an auspicious coincidence—for them to congregate within the Venetian Basilica of Saint Mark in Heraklion, Crete. A palimpsest of cultures, intertwined, resurrected, altered in the empty space, yet always leaving traces of that strange otherness we still venerate within it, awkward and thirsting. Suspended. Our position wavers, unsteady, ever fleeting—surrendered to the wind and the stillness alike. Life is but a breath, as is truth, the day, the night, eternity... our path toward the light.

... After the tour, a little girl came up to me—she wanted to ask me something. She told me she liked to draw, that she enjoyed sketching with a pencil. She could make things look just like what she saw in front of her, but—"You see," she said, "I struggle a bit with light. How do I render it?"

"With darkness," I told her. "You hold the pencil in your hand. To render light on your paper, you must shape the darkness around it. You will wrestle with the darkness. The light will come on its own."

Later, I wondered—was that spontaneous reaction a lesson in art or life?

CHRISTOS BOKOROS

Στα *Στοιχειώδη* (2013), μια φωτεινή χαρακιά, πόρτα μισάνοιχτη, μια κάθαρση, σαπούνι και νερό να ευπρεπιστούμε, προσόψιο ολόλευκο, ν' αποδώσουμε πρόσωπο καθαρό στον αμείλικτο καθρέφτη που μας κοιτάει απέναντι.

Ύστερα ένα σωρό μελισσοκέρια, λεπτούτσικα αγιοκέρια, φλόγες ανέσπερες, μερόνυχτα πολύχρωμα σκοτάδια φωτισμένα, ζωγραφισμένα κι αζωγράφιστα μαζί, ύλη αγγιγμένη κι η φθορά της ζωντανή.

Κι ήρθε ο καιρός —ευτυχής συγκυρία— να εκκλησιαστούν τώρα στην ενετική Βασιλική του Αγίου Μάρκου στο Ηράκλειο της Κρήτης. Παλίμψηστοι πολιτισμοί, μπλεγμένοι, αναστημένοι, αλλιώτικοι στον άδειο χώρο μα όλο κάτι μένει απ' το αλλόκοτο άλλο που ακόμα προσκυνούμε εντός του αμήχανοι και διψασμένοι. Μετέωροι. Άστατη η θέση μας αιωρείται, αίολη ανέκαθεν, του ανέμου και της νημερίας παραδομένη· ένα αεράκι είν' η ζωή, η αλήθεια, η μέρα, η νύχτα, η αιωνιότητα... η οδός μας προς το φως.

... ήρθε ένα κοριτσάκι μετά την ξενάγηση, κάτι ήθελε να με ρωτήσει. Ζωγράφιζε μου είπε κι εκείνη, της άρεσε να σχεδιάζει με μολύβι, έκανε ίδιο αυτό που έβλεπε απέναντί της αλλά να! δυσκολευόταν λίγο με το φως, πώς να το αποδώσει;

«Με σκοτάδι», της είπα. «Εσύ κρατάς στο χέρι το μολύβι σου. Για ν' αποδώσεις στο χαρτί σου φως πρέπει να χειριστείς γύρω του το σκοτάδι. Με το σκοτάδι θα παλεύεις. Το φως θα έρθει μόνο του.»

Αναρωτιόμουν ύστερα αν αυτή η αυθορμησία ήταν μάθημα τέχνης ή ζωής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΚΟΡΟΣ

CHRISTOS BOKOROS was born in 1956 in Agrinio, where he spent his childhood and adolescence. At the age of nineteen he moved to Komotini to study Law at the Democritus University of Thrace (1975–1979). Following his graduation and a brief period of indecision, he entered the School of Fine Arts in Athens (1983–1989). A painter since childhood, he started exhibiting his work in the 1980s. At his Kalidromiou Street studio on Strefi Hill, he created the works of the 'apprenticeship in reality'. During the '90s, on Aristodimou Street near Lycabettus Hill, he attempted to depict shared memory and the 'temptations of the invisible', light and dark. In 2000 he moved to Kastella in Piraeus, where he has been living and working ever since. In 2004, with "The Impassable Forest", he addressed the painful legacy of the Greek Resistance during World War II and the ensuing Civil War. In 2013 at the Benaki Museum (Pireos St.) he presented "The Bare Essentials", a call for a modest prosperity and the rediscovery of measure in our everyday life, followed in 2016 by "Glimpses of the Obscure", a retrospective of his work from the previous thirty years. Two hundred years after the Greek uprising of 1821, he returned to the Benaki Museum of Greek Culture with "The Feast". In the spring of 2025, Christos Bokoros presents "Passage to the Light" at the Venetian Basilica of Saint Mark in Heraklion, Crete—a retrospective to the future.

Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΚΟΡΟΣ γεννήθηκε το 1956 στο Αγρίνιο. Εκεί έζησε τα παιδικά και εφηβικά του χρόνια. Έφυγε δεκαεννέα χρονών για να σπουδάσει Νομικά στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στην Κομοτηνή (1975–1979). Μετά τις σπουδές του Δικαίου κι ένα μεσοδιάστημα αναποφάσιστου προβληματισμού, βρέθηκε στην Ανώτατη Σχολή των Καλών Τεχνών της Αθήνας (1983–1989). Ζωγράφιζε από παιδί, άρχισε να εκθέτει στη δεκαετία του '80. Στο εργαστήριο της οδού Καλλιδρομίου, στον λόφο του Στρέφη, έγιναν τα έργα της «μαθητείας στο πραγματικό». Τη δεκαετία του '90 στην οδό Αριστοδήμου, στον Λυκαβηττό, αποπειράται να εικονοποιήσει την κοινή μνήμη και «πειρασμούς του αοράτου», το φως και το σκοτάδι. Μετά το 2000 κατεβαίνει στην Καστέλλα όπου ζει και εργάζεται έκτοτε. Το 2004, με το «Αδιάβαστο Δάσος», άγγιξε το αγκάθι της Εθνικής Αντίστασης και του Εμφυλίου. Το 2013 παρουσίασε «Τα Στοιχειώδη» στο Μουσείο Μπενάκη της οδού Πειραιώς, προτείνοντας μια λιτή ευημερία, μια επανεύρεση του μέτρου στην καθημερινή μας ζωή, και το 2016 τις «Όψεις αδήλων», μια αναδρομική έκθεση έργων της τριαντάχρονης πορείας του. Δύο αιώνες μετά τον ξεσηκωμό του 1821, επανέρχεται στο Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού με τη «Γιορτή». Άνοιξη του 2025 παρουσιάζει στην ενετική Βασιλική του Αγίου Μάρκου στο Ηράκλειο της Κρήτης το «Πέρασμα στο φως», μια αναδρομή ώς το μέλλον.

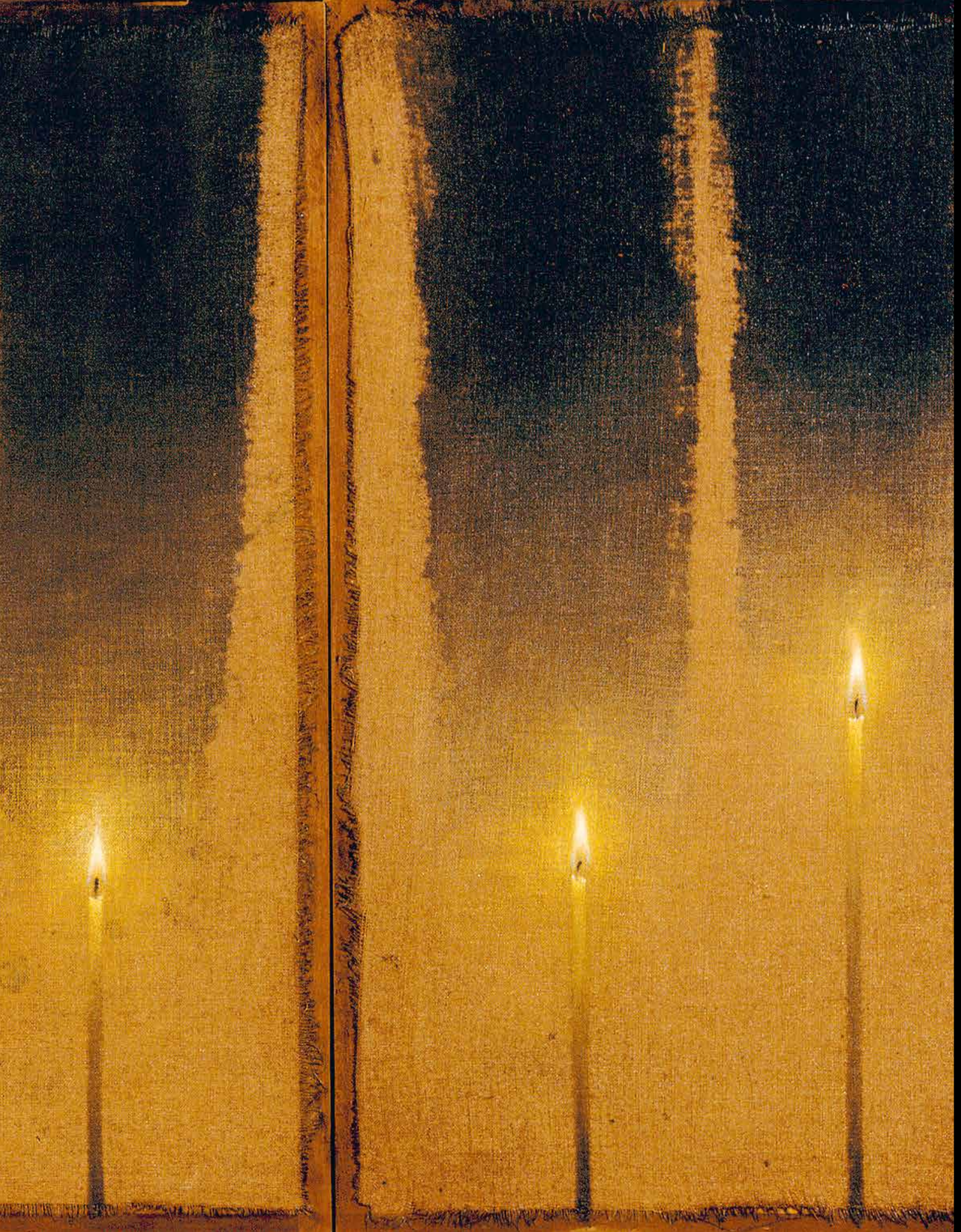

πέρασμα στο φως | passage to the light

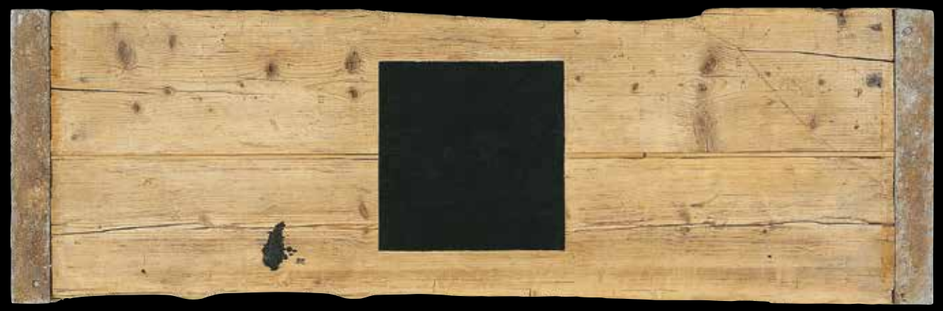

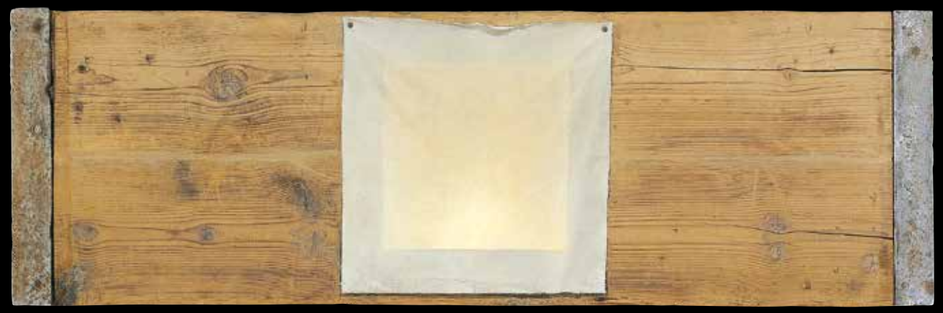

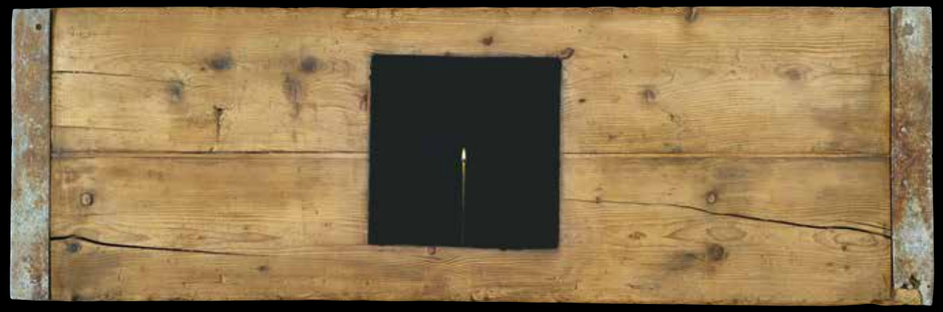

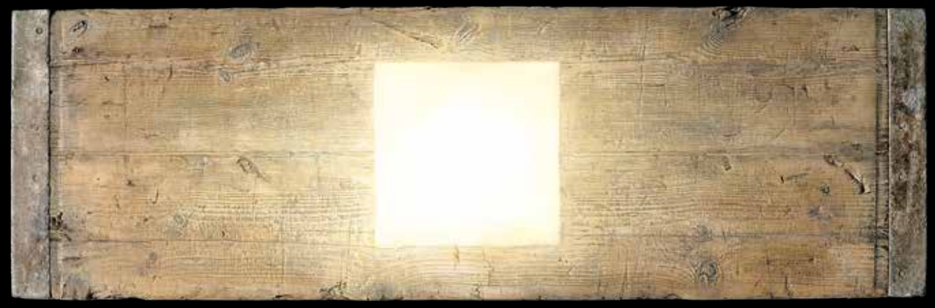

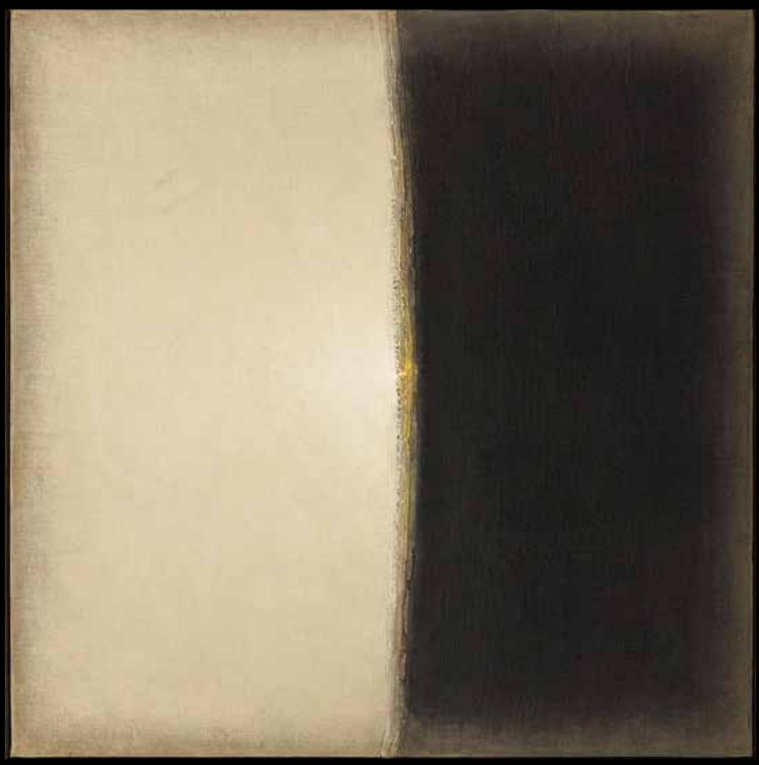

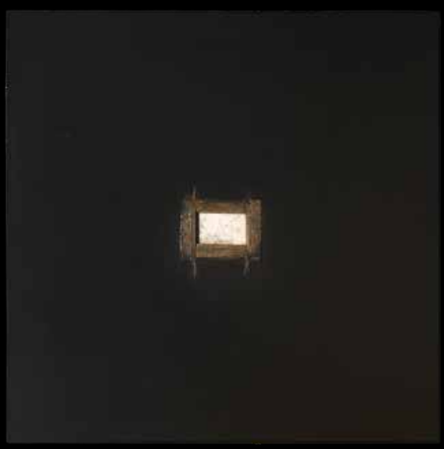

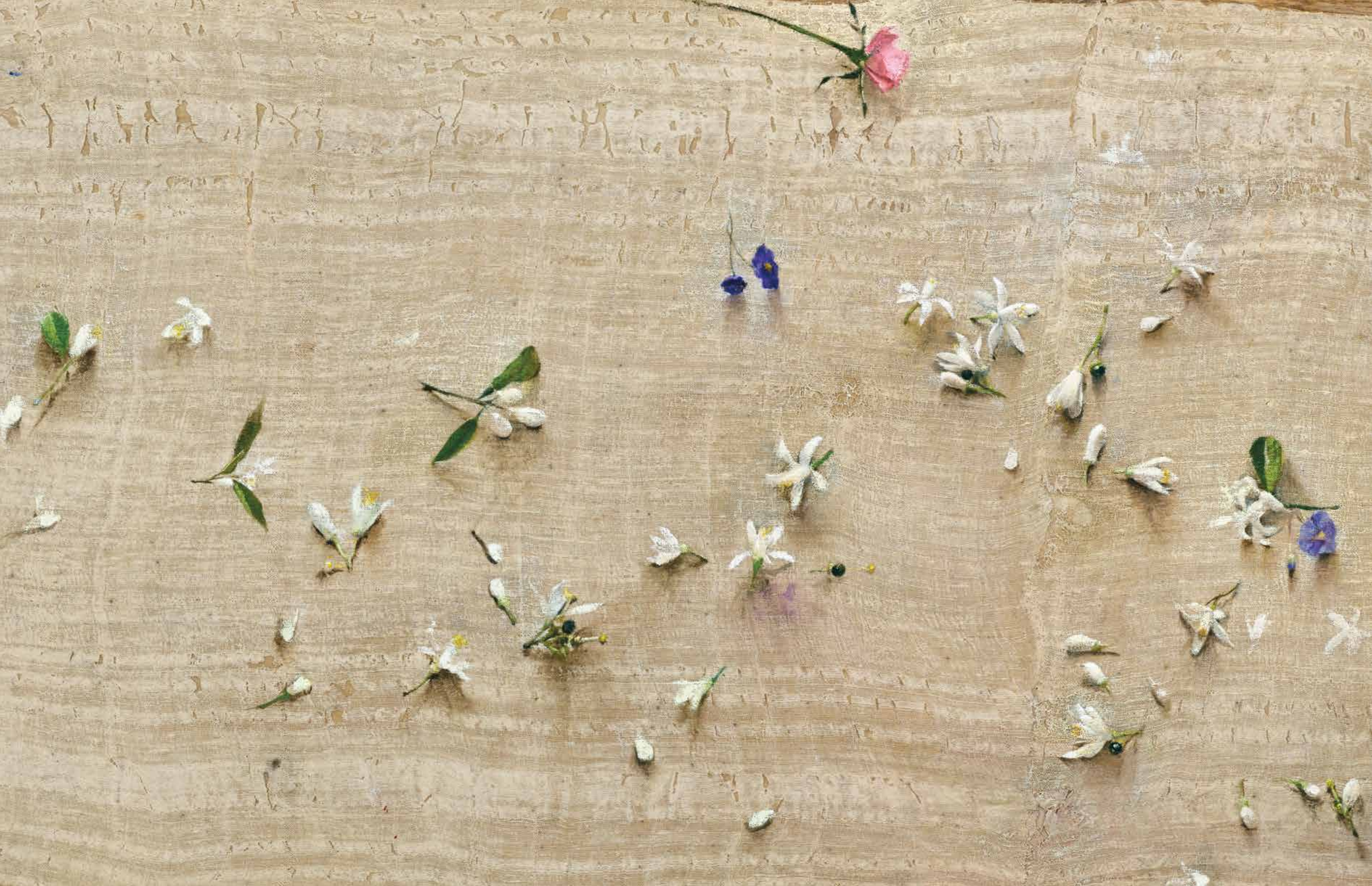

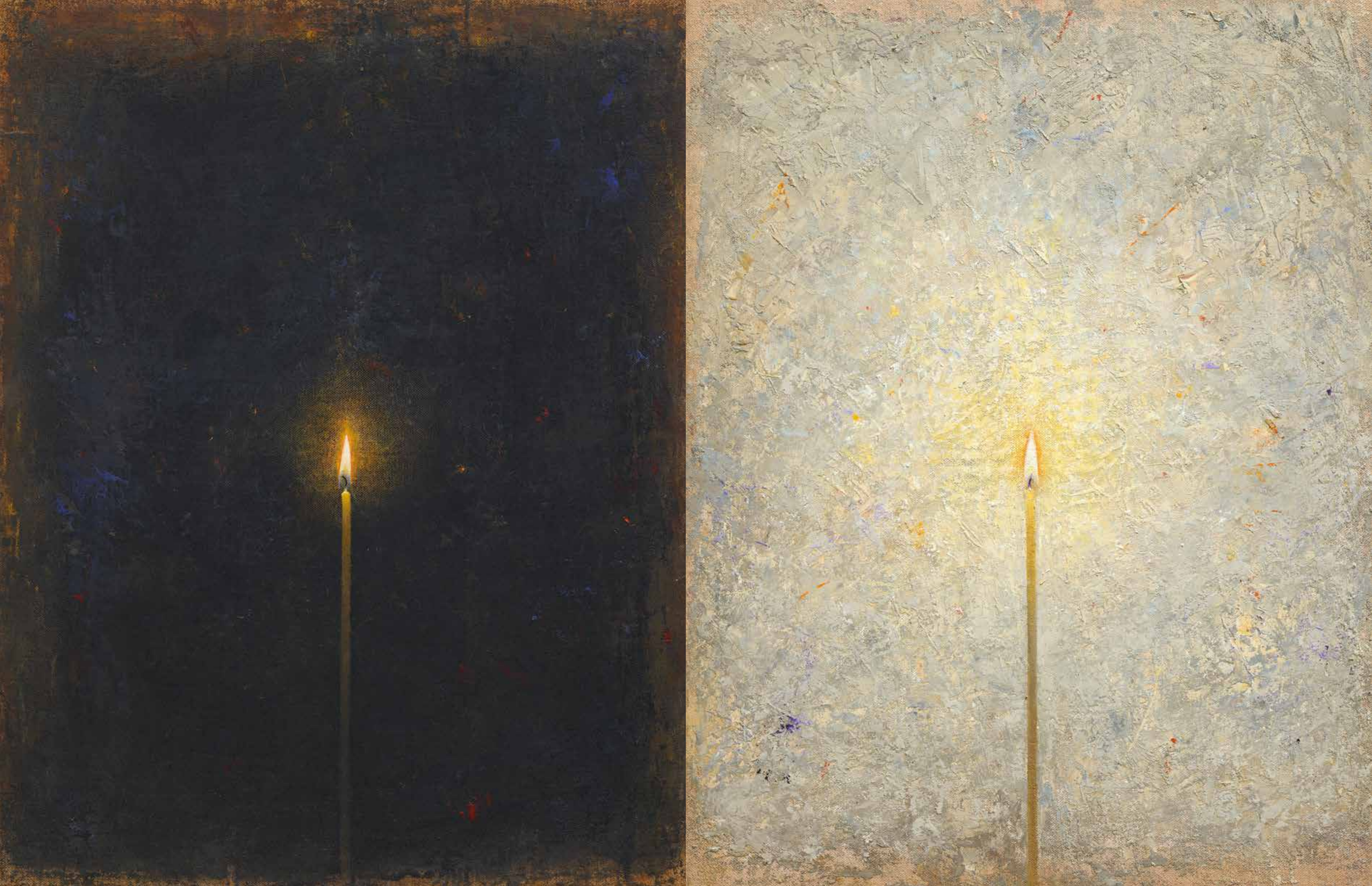

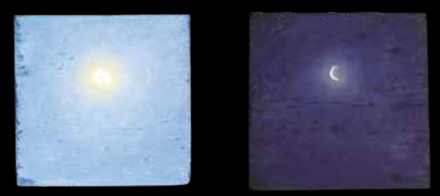

κατάλογος έργων | list of art works

...και το φως εισβάλλει
λάδι σε λινό και ξύλο
...and the light gets in
oil on linen and wood
270 x 260 εκ./cm, 2025

Λάμπα θυέλλης
σχέδιο με μολύβι σε χαρτί
Storm lamp
pencil on paper
76,5 x 57 εκ./cm, 2003

Κεριά σε πολύχρωμο βάθος
λάδι και πανιά σε λινό και ξύλο
Candles in colorful background
oil and fabric on linen and wood
2: 60 x 60 εκ./cm, 2022

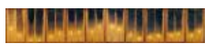

Φωτισμένες σκιές
μελάνη και λάδι σε λινό και ξύλο
Illuminated shadows
ink and oil on linen and wood
10: 65 x 35 εκ./cm, 2008

Πέρασμα στο δάσος
φωτογραφία
Passage to the forest
photography
100 x 100 εκ./cm, 2004

Πέρασμα στο φως
φωτογραφία
Passage to the light
photograph
100 x 100 εκ./cm, 2004

Καλυμμένο φως
λάδι και λινό σε ξύλο
Veiled light
oil and linen on wood
2: 194,5 x 21 εκ./cm, 2002

Παραβολή του κλαδιού I
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig I
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Παραβολή του κλαδιού II
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig II
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Παραβολή του κλαδιού III
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig III
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Παραβολή του κλαδιού IV
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig IV
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Παραβολή του κλαδιού V
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig V
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Παραβολή του κλαδιού VI
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig VI
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Παραβολή του κλαδιού VII
λάδι σε λαμαρίνα
Parable of the olive tree's twig VII
oil on metal sheet
39 x 68 εκ./cm, 1993

Σκιά ελιάς – καντήλι
σκόνες και λάδι σε χρυσωμένο ξύλο
Olive tree's shadow – oil lamp
color pigments and oil on gilded wood
99 x 60 εκ./cm, 1996

Ένας αρχαίος τρόπος
να φωτίζεις μαύρα τετράγωνα I
ακρυλικό χρώμα σε ξύλο
An ancient way
to illuminate black squares I
acrylic on wood
47 x 150 εκ./cm, 2000

Ένας αρχαίος τρόπος
να φωτίζεις μαύρα τετράγωνα V
λάδι σε ξύλο
An ancient way
to illuminate black squares V
oil on wood
47 x 150 εκ./cm, 2016

Ένας αρχαίος τρόπος
να φωτίζεις μαύρα τετράγωνα III
λάδι σε ξύλο
An ancient way
to illuminate black squares III
oil on wood
47 x 150 εκ./cm, 2000

Ένας αρχαίος τρόπος
να φωτίζεις μαύρα τετράγωνα IV
λάδι σε λινό και ξύλο
An ancient way
to illuminate black squares IV
oil on linen and wood
47 x 150 εκ./cm, 2000

Ένας αρχαίος τρόπος
να φωτίζεις μαύρα τετράγωνα VI
λάδι σε ξύλο
An ancient way
to illuminate black squares VI
oil on wood
47 x 150 εκ./cm, 2016

Λευκό σε μαύρο
λάδι σε λινό και ξύλο
White on black
oil on linen and wood
54 x 54 εκ./cm, 2017

Ανάκληση ψυχών απόντων
λάδι σε λινό και ξύλο
Recalling of absent souls
oil on linen and wood
40 x 103 εκ./cm, 2024

Το κυπαρίσσι των πουλιών
λάδι σε χρυσοστιλβωμένο ξύλο
Cypress tree of the birds
oil on gold polished wood
84 x 106 εκ./cm, 2011

Πορτοκαλιά
λάδι σε πανί και ξύλο
Orange tree
oil on fabric and wood
75 x 90 εκ./cm, 2000

Φλόγες σε μαβί σκοτάδι
λάδι σε λινό και ξύλο
Flames in mauve darkness
oil on linen and wood
74,5 x 74,5 εκ./cm, 2016

Κίτρινο φως
λάδι σε λινό και ξύλο
Yellow light
oil on linen and wood
74,5 x 74,5 εκ./cm, 2016

Αμυγδαλιά
λάδι σε λινό και ξύλο
Almond tree
oil on linen and wood
50 x 50 εκ./cm, 2006

Έναστρος ουρανός
λάδι σε λινό και ξύλο
Starry sky
oil on linen and wood
145 x 144 εκ./cm, 2021–2024

Κίτρινο
λάδι σε λινό και ξύλο
Yellow
oil on linen and wood
144,5 x 144,5 εκ./cm, 2021–2024

Κλαδί ελιάς
λάδι σε λινό και ξύλο
Olive branch
oil on linen and wood
50 x 50 εκ./cm, 2018

Σκοτεινό άνοιγμα σε φωτεινό τοίχο
λάδι, πανί και ξύλο σε πηχοσανίδα
Dark opening on a bright wall
oil, fabric and wood on blockboard
91,5 x 91,5 εκ./cm, 2024

Φωτεινό άνοιγμα σε σκοτεινό τοίχο
λάδι, πανί και ξύλο σε πηχοσανίδα
Bright opening on a dark wall
oil, fabric and wood on blockboard
91,5 x 91,5 εκ./cm, 2024

Γιασεμιά
λάδι σε λινό και ξύλο
Jasmines
oil on linen and wood
48 x 162 εκ./cm, 2018

Κεράσια
λάδι σε λινό και ξύλο
Cherries
oil on linen and wood
50 x 50 εκ./cm, 2018

Μήλα
λάδι σε πανί και ξύλο
Apples
oil on cloth and wood
50 x 50 εκ./cm, 2009

Πέρασμα στο φως (ελιά και φραγκοσυκιά)
λάδι σε ξύλο
Passage to the light (olive tree and prickly pear)
oil on wood
2: 24,5 x 108,5 εκ./cm, 2018–2022

Άνοιξη
λάδι σε λινό και ξύλο
Spring
oil on linen and wood
50 x 50 εκ./cm, 2004

Ανθισμένη κυψέλη
λάδι σε ξύλο
Blooming beehive
oil on wood
3: 54 x 35 εκ./cm, 2005–2016

Άνθη ανέσπερα
λάδι σε ξύλο
Undying flowers
oil on wood
2: 68 x 34 εκ./cm, 2012

Έαρ συντετριμμένο
λάδι σε μεταξωτό ύφασμα και ξύλο
Contrite spring
oil on silk fabric and wood
48 x 200 εκ./cm, 2012

Κάθαρση
λάδι και στιλβωτό ασήμι σε λινό και ξύλο
Catharsis
oil and burnished silver on linen and wood
33 x 103 εκ./cm, 2013–2025

Φλόγα
λάδι σε ξύλο
Flame
oil on wood
42 x 93 εκ./cm, 2016

Προσφορά
λάδι σε ξύλο
Offering
oil on wood
58 x 118 εκ./cm, 1996–2016

Σειρά από φλόγες
λάδι σε λινό και ξύλο
Row of flames
oil on linen and wood
45 x 232 εκ./cm, 2018

Φωτισμένη σκιά σταυρού
λάδι σε ξύλο
Illuminated shadow of a dark cross
oil on wood
2: 68 x 34 εκ./cm, 2010

Παξιμάδια, ελιές και ποτήρια κρασιού (ασκητικά)
λάδι σε πανί και ξύλο
Rusk, olives, and glasses of wine (ascetic)
oil on cloth and wood
50 x 50 εκ./cm, 2019

Ξεθωριασμένοι σταυροί
σκόνες, πανιά και κέντημα σε ξύλο
Faded crosses
color pigments, cloths and embroidery on wood
83 x 83 εκ./cm, 2016

Κερί γαλάζιο
λάδι σε πανιά και ξύλο
Candle with light blue
oil on cloths and wood
46 x 47 εκ./cm, 2022

Φως σε σκουριασμένο κουτί
λάδι και σίδερο σε πανί και ξύλο
Light in a rusty box
oil and iron on cloth and wood
60 x 60 εκ./cm, 2022

Φως σε ξύλινο κουτί
λάδι σε ξύλο
Light in a wooden box
oil on wood
46 x 47 εκ./cm, 2022

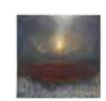

Κεριά σε σκουριασμένη λαμαρίνα
λάδι σε λινό και λαμαρίνα σε ξύλο
Candles on a rusty metal sheet
oil on linen and metal sheet on wood
70,5 x 71 εκ./cm, 2022

Κερί σε σκοτεινό και φωτεινό βάθος
λάδι σε λινό και ξύλο
Candle in a dark and a bright background
oil on linen and wood
2: 50 x 40 εκ./cm, 2023

Έναστρη νύχτα καρφωμένη σε ξύλο
λάδι και καρφιά σε πανί και ξύλο
Starry night nailed to wood
oil and nails on fabric and wood
99,5 x 100,5 εκ./cm, 2023

Λευκό ξεθωριασμένο, μελανί και λίγο κόκκινο
πανιά σε ξύλο
Faded white, deep ink blue, and a touch of red
fabric on wood
98,5 x 97,5 εκ./cm, 2023

Ήλιος σε γαλανό ουρανό
λάδι σε ξύλο
Sun in an azure sky
oil on wood
19,5 x 19,5 εκ./cm, 2016

Φεγγαράκι
λάδι σε ξύλο
Moonlet
oil on wood
19,5 x 19,5 εκ./cm, 2016

Μετέωρο κάθισμα
πανί σε ξύλο και σκοινιά
Suspended seat
fabric on wood and ropes
30 x 150 εκ./cm, 2016

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΚΟΡΟΣ
ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΟ ΦΩΣ
Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου - Βασιλική Αγίου Μάρκου
4 Απριλίου – 31 Μαΐου 2025

CHRISTOS BOKOROS
PASSAGE TO THE LIGHT
Heraklion Municipal Art Gallery - Basilica of Saint Mark
4 April – 31 May 2025

ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ-ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Γιώργος Μυλωνάς
ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
Μαριάννα Πόγκα
ΚΕΙΜΕΝΑ
Αλέξης Καλοκαιρινός (Χαιρετισμός)
Ρένα Παπαδάκη-Σκαλίδη (Χαιρετισμός)
Ελευθερία Ντεκώ
Γιώργος Μυλωνάς
Χρήστος Μποκόρος
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Αναστασία Καραστάθη
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Αναστασία Καραστάθη
Freya Evenson
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΡΓΩΝ
Χρίστος Σιμάτος
Οδυσσέας Βαχαρίδης
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ
Χρίστος Σιμάτος
ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Γ. Κωστόπουλος Γραφικές Τέχνες ΑΕ

PUBLICATION

COORDINATION-GENERAL EDITING
George Mylonas
ARTISTIC DESIGN
Marianna Poga
TEXTS
Alexis Kalokairinos (Foreword)
Rena Papadaki-Skalidi (Foreword)
Eleftheria Deko
George Mylonas
Christos Bokoros
EDITING
Anastasia Carastathi
TRANSLATION
Anastasia Carastathi
Freya Evenson
PHOTOGRAPHY
Christos Simatos
Odysseas Vaharidis
IMAGE PROCESSING
Christos Simatos
PRINTING
G. Kostopoulos Printing House SA

ΕΚΘΕΣΗ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
Δήμος Ηρακλείου – Αντιδημαρχία Πολιτισμού – Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αλέξης Καλοκαιρινός
ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Ρένα Παπαδάκη-Σκαλίδη
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
Διεύθυνση Πολιτισμού, Τμήμα Πολιτισμού Δήμου Ηρακλείου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Γιώργος Μυλωνάς
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Μαριάννα Γιαλύτη
Υπεύθυνη Δημοτικής Πινακοθήκης Ηρακλείου
ΜΕΛΕΤΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ
Ελευθερία Ντεκώ
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ & ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Δημήτρης Κιούκας
ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΚΘΕΣΗΣ
Μαριάννα Πόγκα – Χρίστος Σιμάτος
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ
ΚΥΒΟΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΡΟΒΟΛΗ
Γραφείο Τύπου Δήμου Ηρακλείου
Κατερίνα Αγγελιδάκη
Κωνσταντίνα Χατζάκη
ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΕΡΓΩΝ
MoveArt A.E.
ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΡΓΩΝ
Karavias Underwriting Agency

EXHIBITION

ORGANIZED BY
Municipality of Heraklion – Deputy Mayor of Culture – Heraklion Municipal Art Gallery
MAYOR OF HERAKLION
Alexis Kalokairinos
DEPUTY MAYOR OF CULTURE
Rena Papadaki-Skalidi
ADMINISTRATIVE SUPPORT
Directorate of Culture, Culture Department of the Municipality of Heraklion
CURATOR
George Mylonas
GENERAL COORDINATOR – PRODUCER
Marianna Gialyti
Head of Heraklion Municipal Art Gallery
LIGHTING DESIGN
Eleftheria Deko
MUSEOLOGICAL STUDY & CONSTRUCTION SUPERVISION
Dimitris Kioukas
VISUAL IDENTITY OF THE EXHIBITION
Marianna Poga – Christos Simatos
DIGITAL PRINTING
KYVOS
COMMUNICATION – PROMOTION
Press Office of the Municipality of Heraklion
Katerina Aggelidaki
Konstantina Chatzaki
INSTALLATION
MoveArt A.E.
INSURANCE
Karavias Underwriting Agency

ISBN 978-618-85881-4-1

© 2025
- έκδοση / publication: Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου / Heraklion Municipal Art Gallery
- έργα / artworks: Χρήστος Μποκόρος / Christos Bokoros
- κείμενα / texts: οι συγγραφείς / the authors

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
MUNICIPALITY OF HERAKLION
ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ – ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ / HERAKLION MUNICIPAL ART GALLERY – BASILICA OF SAINT MARK
Πλατεία Λιονταριών, Ηράκλειο / Lions Square, Heraklion
T.: 2813909228, E-mail: artgallery@heraklion.gr

Website: www.heraklionartgallery.gr/
Facebook: www.facebook.com/HeraklionArtGallery.gr
Instagram: www.instagram.com/heraklion_art_gallery/
X: x.com/Hc_Art_Gallery

ΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΟ ΦΩΣ

PASSAGE TO THE LIGHT